

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра психології

СОЦІОЛОГІЯ

Збірник тестових завдань

Для здобувачів вищої освіти
за спеціальностями 029 «Інформаційна та архівна справа» та 051 «Економіка»

ОС «Молодший бакалавр»

Мукачево
МДУ 2021

УДК 378.091.5:316(079.1)(075.8)

Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою Мукачівського державного університету протокол № 6 від 13.12.2021 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології протокол № 7 від 12.11.2021 р.

Укладач

Марценюк М.О. - к.психол.н., ст. викладач кафедри психології МДУ,

Воронова О.Ю. - к.психол.н., ст. викладач кафедри психології МДУ

Рецензент

Гарапко В.І. – к.педагог.н., доцент, МДУ

П 3-14

Соціологія: збірник тестових завдань для здобувачів вищої освіти ступеню «Молодший бакалавр» за спеціальностями 029 «Інформаційна та архівна справа» та 051 «Економіка» / укладачі М.О. Марценюк, О.Ю. Воронова - Мукачево: МДУ, 2021 с. – 46 с. (1,4 д.а.)

Збірник тестових завдань з дисципліни «Соціологія», що входить в навчальний план підготовки молодших бакалаврів за спеціальностями 029 «Інформаційна та архівна справа» та 051 «Економіка».

Вказана дисципліна входить в професійний цикл дисциплін як варіативна частина. Збірник відповідає «Положенню про видання навчальної літератури у Мукачівському державному університеті».

Виконання тестових завдань сприятиме кращому осмисленню і закріпленню студентами предмету, завдань і змісту навчальної дисципліни, вдосконаленню умінь і навичок роботи з тестами. Перелік розроблених тестів, які відповідають змісту залучених навчальних джерел (підручники, посібники чи курси лекцій), побудований таким чином, щоб вони найбільш повно відображали їх зміст для ґрунтовної перевірки й об'єктивної оцінки наявності у студентів певної суми знань, які вони засвоїли за час вивчення курсу (розділу, теми, питання, персоналій, фактів тощо). У кожному текстовому завданні, як правило, подано одну правильну відповідь із наведених для роздумів 3-4-х варіантів. В цілому тестові завдання, як один із вагомих елементів системи ECTS, спрямований на збирання, аналіз та інтерпретацію результатів оцінки для визначення реального рівня сформованості знань, оволодіння змістом освіти, організацію навчального процесу, удосконалення процесу підготовки кадрів і формування на цій основі гармонійно розвинутої творчої особистості

Збірник призначений для здобувачів вищої освіти за спеціальностями «029 Інформаційна та архівна справа» та 051 «Економіка» з метою вивчення дисципліни «Соціологія» та самоперевірки й укладається вперше. Буде корисний для викладачів і студентів різних спеціальностей (психологічних, філологічних, економічних, соціологічних та педагогічних факультетів), що вивчають та цікавляться соціологією.

© МДУ, 2021
Марценюк М.О.
Воронова О.Ю.

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма навчальної дисципліни	7
Тестові завдання	10
<i>Тема 1. Соціологія як наука. Предмет і функції соціології</i>	10
<i>Тема 2. Протосоціологія</i>	12
<i>Тема 3. Класичний період розвитку соціології</i>	14
<i>Тема 4. Соціологічне вчення ХХ століття та сучасності</i>	15
<i>Тема 5. Суспільство як цілісна система (типи, тенденції розвитку, соціальна структура і соціальна стратифікація)</i>	18
<i>Тема 6. Соціальна взаємодія, соціальні зміни, соціальні інститути</i>	22
<i>Тема 7. Соціологія особистості</i>	25
<i>Тема 8. Соціологія сім'ї</i>	30
<i>Тема 9. Соціологія конфлікту</i>	33
<i>Тема 10. Соціологія девіантної поведінки</i>	36
<i>Тема 11. Культура як соціальний феномен</i>	38
<i>Тема 12. Методи і техніки соціологічного дослідження</i>	41
Критерії оцінювання	45
Список використаної та рекомендованої літератури	46
Інформаційні ресурси	46

Вступ

Навчальна дисципліна «Соціологія» вивчається студентами спеціальностей 029 «Інформаційна та архівна справа» та _051 «Економіка» у ЗВО, закладених у СВО стандартах вищої освіти та вимог, які висуваються нині до спеціалістів даного профілю.

Програмою передбачено вивчення дисципліни «Соціологія» в III семестрі. Дисципліна розглядається як складова змісту навчальної підготовки молодших бакалаврів і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці.

Зміст курсу (дисципліни) є доступним для студентів ОС «Молодший бакалавр» й розрахований на засвоєння його кожним студентом. Основним завданням викладача є формування у студентів теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності (житті). Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень студентів; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; визначення рівня здібностей студентів, їх потреби у додатковому навчанні; виставлення відповідної оцінки.

Для оцінювання процесу та результатів вивчення «Соціології» розроблені чіткі, зрозумілі і відомі студентам критерії, відповідно до яких виставляється оцінка, і використовуються при цьому такі методи, як: усне опитування, тестування, оцінювання виконання творчих завдань та розв'язування ситуаційних задач, самооцінювання, взаємооцінювання тощо.

Мета вивчення навчальної дисципліни – засвоєння студентами загально теоретичних відомостей з даного курсу, розкриття специфіки різноманітних галузей соціологічних знань, оволодіння методикою і технікою соціологічних досліджень, аналізу соціологічної інформації.

Завданнями викладача, реалізація яких забезпечить досягнення цієї мети, є: формування у студентів знань з теоретичних основ організації та здійснення соціологічного дослідження; вироблення практичних навичок користування соціологічною інформацією; стимулювання творчої активності в ході самостійної роботи та виконання науково-дослідних завдань. В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- предмет, завдання і методи соціології;
- понятійний апарат соціологічного знання;
- структуру соціологічного знання;
- специфіку різноманітних галузей соціологічних знань.

вміти:

- аналізувати структуру суспільства із врахуванням існуючих теорій соціальної стратифікації та теорії соціальної мобільності;
- давати оцінку сучасного стану структури суспільства;
- формувати навички прогнозування подальшого розвитку суспільства із врахуванням методів конкретно-соціологічного дослідження;
- володіти методикою і технікою соціологічних досліджень;
- аналізувати соціологічну інформацію і застосовувати її для вирішення проблем, що виникають на професійному рівні.

Компетентності для спеціальності 029 «Інформаційна та архівна справа»:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК13 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності

ФК2. Здатність використовувати методи систематизації, пошуку, збереження, класифікації інформації для різних типів контенту та носіїв.

ФК6. Здатність підтримувати ділову комунікацію з усіма суб'єктами інформаційного ринку, користувачами, партнерами, органами влади та управління, засобами масової інформації.

Результати навчання

РН15. Використовувати різноманітні комунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому та соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва.

РН16. Приймати обґрунтовані управлінські та технологічні рішення.

РН17. Бути відповідальним, забезпечувати ефективну співпрацю в команді.

Компетентності для спеціальності 051 «Економіка»:

Компетентності загальні (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

Програмні результати навчання:

РН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

РН 2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

РН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

РН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

РН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

РН20. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня.

РН 21. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

РН 22. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Становлення і розвиток соціологічного знання

Тема 1. Соціологія як наука. Предмет і функції соціології

Поняття соціології. Основні підходи до розуміння суспільства і людини. Соціологія як наука про соціальні спільноти. Українські спільноти-громади. Розуміння соціології як громадознавства в українській соціогуманітарній думці. Типи соціальних спільнот. Відмінності між спільнотами. Зростання суб'єктності соціальних спільнот. Соціальні інститути як механізми самоорганізації спільного життя людей та їх різновиди. Функції соціальних інститутів та їхнє місце в житті суспільства. Соціальні інститути сучасного суспільства, специфіка їхнього розвитку в Україні. Об'єкт і предмет соціології. Структура соціологічного знання: загальна соціологічна теорія, спеціальні соціологічні теорії, теорія, методика і техніка конкретно-соціологічних досліджень. Функції соціології та її роль у житті суспільства. Значення соціології у підготовці молодих спеціалістів. Місце соціології у системі наук. Соціологія як генералізуюча наука. Специфіка соціології за об'єктом і предметом дослідження. Зростання ролі соціології в сучасних умовах, її значення в процесах державо- і націотворення в Україні.

Тема 2. Протосоціологія

Протосоціологічний етап триває із сивої давнини до початку XIX століття. Міфологічний світогляд і вчення про суспільство. Епос і вчення про цінності суспільства. Філософія (конфуціанство, іудаїзм, антична філософія). Погляди Платона на державу і суспільство. Вчення Арістотеля про суспільство і державу. Вчення Арістотеля про середній клас. Релігійні теорії суспільства Середньовіччя: Ф.Аквінський, А. Блаженний. Антропологічне розуміння світу доби Відродження. Утопічні погляди Т. Мора і Т. Кампанелли. Вчення Ф.Бекона, Н. Макіавеллі, Ж. Бодена. Концепції природного права і суспільного договору Г. Гроція, Т. Гобса. Погляди на державу і суспільство Монтеск'є і Руссо. Спроби емпіричних досліджень. «Політична арифметика» та державознавство.

Тема 3. Класичний період розвитку соціології.

Соціальна статика і соціальна динаміка О. Конта. Етапи історії суспільства і людського духу. Розвиток суспільства у теорії Г. Спенсера. Теорія соціальних інститутів Г. Спенсера. Еволюційні процеси. Структурно-функціональний підхід до вивчення суспільства. Напрями психологічної соціології: індивідуалістичний, груповий, соціетарний (Уорд, Лебон, Тард). Теорія історичного розуміння Зіммеля. Дослідження рольової динаміки, динаміки соціальних груп, соціології влади, соціології конфлікту. «Метод соціології» Е. Дюркгейма, наука про соціальні факти. Розуміюча соціологія та теорія соціальної дії М. Вебера.

Тема 4. Соціологічне вчення XX століття та сучасності

Макросоціальна соціологічна теорія Сорокіна. Інтегративна соціологія (соціальна аналітика, соціальна механіка, соціальна генетика). Дослідження структури суспільства – соціальна стратифікація. Структурно-функціональний аналіз Т.Парсонса. Суспільство як складна система суспільних елементів – функції, що забезпечують виживання суспільства. Модернізація структурно- функціонального аналізу Р.Мертонса; поняття «дисфункція», «нонфункція». Теорія аномії. Теорія соціального обміну Хоманса, аналогія з ринковим обміном. Розуміння елементарної соціальної поведінки. Сучасна соціологічна думка України. Роль соціології у дослідженні економічних процесів у сучасній Україні.

Змістовий модуль 2. Соціальна структура суспільства

Тема 5. Суспільство як цілісна система (типи, тенденції розвитку, соціальна структура і соціальна стратифікація)

Суспільство як соціальний феномен. Основні теорії походження суспільства. Інструментальна концепція, сексуальна, кратична, гендерна, семантична. Типологія суспільства за різними критеріями. Основні характеристики сучасного суспільства. Основні види структури суспільства. Основні елементи структури суспільства. Соціальна стратифікація. Структурація Е.Гіденса (Рабство. Касти. Стани.Класи). Соціальна мобільність. Індивідуальна соціальна мобільність. Групова соціальна мобільність. Соціальні наслідки й пріоритети розвитку економіки.

Тема 6. Соціальна взаємодія, соціальні зміни, соціальні інститути.

Поняття соціальної взаємодії, її основні види. Основні рівні дослідження соціальної взаємодії. Соціальне поле. Вчення Вебера про соціальну дію. Поняття соціального зв'язку. Поняття та види соціальних відносин. Поняття соціального конфлікту. Види соціального конфлікту. Стадії соціального конфлікту. Поняття соціального контролю. Динамічна модель соціального контролю. Методи соціального контролю. Поняття соціального інституту. Види соціальних інститутів. Функції соціальних інститутів.

Тема 7. Соціологія особистості

Предмет дослідження соціології особистості. Ключові поняття і категорії соціології особистості: людина, індивід, особистість, індивідуальність. Основні проблеми соціології особистості. Філософсько-соціологічні уявлення про особистість. Людина в соціобіології, марксистській концепції, позитивізмі. Людина в концепції символічного інтеракціонізму та феноменологічній соціології. Теорії соціальних ролей. Теорії соціальної установки. Теорії референтної групи. Потреби, інтереси, мотиви та цінності. Соціальна типологія особистості. Економічна поведінка особистості: соціологічний аналіз.

Тема 8. Соціологія сім'ї

Сім'я як соціальний інститут і мала соціальна група. Специфіка соціологічного вивчення сім'ї. Деінституалізація сучасної сім'ї. Основні категорії соціологічного дослідження сім'ї. Умови сімейного життя, структура сім'ї. Основні форми сім'ї та різновиди шлюбу. Соціальні та індивідуальні функції сім'ї.

Тема 9. Соціологія конфлікту

Поняття конфлікту, його соціальна природа та функції у суспільстві Історія становлення соціології конфлікту. Сучасні соціологічні теорії конфлікту. Структура та динамічні показники конфліктів. Причини та умови виникнення конфліктів. Управління соціальними конфліктами. Попередження та розв'язання конфліктів. Соціальні конфлікти в сучасній Україні.

Тема 10. Соціологія девіантної поведінки

Суть девіації. Поняття норми і відхилення від норми. Зміст і види девіантної поведінки. Поняття девіантна і делінквентна поведінка. Основні причини девіації. Соціальні наслідки девіантної поведінки. Соціальний контроль девіантної поведінки. Запобігання та ліквідація наслідків девіантної поведінки.

Тема 11. Культура як соціальний феномен

Поняття та ідеї культури й особливості її дослідження в соціології. Культурні епохи. Визначення культури. Суспільство і культура. Основні категорії соціології культури. Специфіка соціокультурної ситуації в Україні.

Тема 12. *Методика і техніка соціологічних досліджень*

Особливості підготовки до проведення соціологічного дослідження. Виявлення проблемної ситуації. Поняття проблеми в соціології. Формування проблеми дослідження. Висунення гіпотези. Основні вимоги до складання програми дослідження. Методологічна частина програми та її зміст: формулювання теми, мети дослідження, завдань, визначення об'єкта та предмета дослідження, Формулювання гіпотез. Правила розрахунку та обґрунтування вибірки. Генеральна та вибіркова сукупність. Одиниця аналізу в конкретно- соціологічному дослідженні. Поняття репрезентативності. Види вибірок. Розрахунок об'єму вибірки. Основні методи соціологічного дослідження: спостереження, експеримент, аналіз документів, опитування. Опитування та його різновиди. Анкетування та його технічний інструментарій. Структура анкети. Вимоги до розроблення і побудови анкети. Види питань. Основні комп'ютерні програми обробки первинної соціологічної інформації.

Тестові завдання

Тема 1. Соціологія як наука. Предмет і функції соціології.

1. Об'єктом соціологічного пізнання є:

- а) закони і закономірності функціонування суспільства;
- б) суспільство як цілісна соціальна реальність;
- в) соціальне життя суспільства;
- г) соціальне життя окремої людини.

2. Предметом соціології виступають:

- а) соціальні інститути;
- б) соціальні зв'язки;
- в) соціальний устрій;
- г) закони і закономірності функціонування та розвитку особистості.

3. Соціологія – це:

- а) наука про суспільство;
- б) вчення про соціальні групи і соціальні спільноти;
- в) наука про соціальні відносини;
- г) наука про соціальну поведінку;
- д) усі відповіді правильні.

4. У якій з відповідей найповніше і найглибше розкрито предмет соціології:

- а) це наука, що вивчає і аналізує соціальні факти;
- б) це наука, що вивчає специфіку соціального;
- в) це система наукового знання, яка пояснює поведінку людей як представників великих соціальних груп;
- г) це наука, що вивчає суспільство як цілісну організовану систему соціальних зв'язків і відносин, інститутів, суспільних груп, які взаємодіють між собою;
- д) це наука про становлення, розвиток і функціонування соціальних спільностей, соціальних організацій і соціальних процесів;
- е) це наука про суспільство як єдину соціальну систему, про тенденції, закони і функціонування і розвитку, про прояви даних законів і закономірностей в діяльності соціальних суб'єктів малих і великих соціальних груп і спільностей людей, а також окремих особистостей.

5. Вихідним для розуміння соціологічного пізнання і визнання предмета соціологічної науки є поняття:

- а) суспільство;
- б) соціологія;
- в) особистість;
- г) соціальне.

6. Зазначте положення, в якому правильно характеризується дія соціальних законів:

- а) дія соціальних законів свідомо задається людьми;
- б) соціальні закони діють завжди і всюди без будь-яких виключень.

7. Закони соціальної статистики відображають:

- а) напрям, форми, чинники розвитку соціального об'єкта;
- б) особливості зміни, еволюції соціального об'єкта;
- в) тенденцію до збереження стабільності соціальної системи.

8. Соціологічний закон ілюструє:

- а) діяльність особистостей;
- б) масову практичну діяльність людей.

9. Соціологічні закони ілюструють дію:

- а) істотних зв'язків;
- б) сильних зв'язків;
- в) необхідних і стійких зв'язків;
- г) істотних, необхідних, стійких і повторюваних зв'язків.

10. Закони соціальної динаміки відображають:

- а) стабільність соціальної структури суспільства;
- б) етапи, причини, характер і типи зміни соціальної структури суспільства;
- в) процеси соціалізації і стратифікації;
- г) статичні і динамічні закони суспільства.

11. Категорії "соціальний прогрес", "соціальна ідея", "соціальний рух", "соціальна інновація" розкривають суть:

- а) характеру використання соціологічних знань у практиці суспільного життя;
- б) соціальних процесів;
- в) соціального розвитку;
- г) соціальних спільнот;
- д) соціальних зв'язків.

12. Теорія соціальної дії репрезентує напрями:

- а) фундаментальної соціології;
- б) теоретичної соціології;
- в) емпіричної соціології;
- г) прикладної психології.

13. Під структурою соціологічного знання розуміють:

- а) орієнтацію соціологічного дослідження;
- б) рівні соціологічного пізнання;
- в) ступінь узагальнення соціологічного знання;
- г) певним чином упорядковану систему знань про суспільство як динамічно функціонуючий соціальний організм.

14. Фундаментальну і прикладну соціологію виокремлюють за критерієм:

- а) рівня абстракції одержуваного знання;
- б) орієнтації отримуваних знань за цілями, які вони перед собою ставлять.

15. Чим займається загальнотеоретична соціологія?

- а) збиранням і первинним аналізом та узагальненням емпіричних даних;
- б) вивченням окремих сфер суспільного життя, соціальних груп та інститутів;
- в) глибокими, сутнісними моментами розвитку суспільства в цілому і місця в ньому людини;
- г) проведенням емпіричних досліджень.

16. До галузевих соціологічних теорій належить:

- а) соціологія малих груп;
- б) соціологія міста;
- в) соціологія культури;
- г) соціологія сім'ї.

17. Вкажіть галузь, що не належить до спеціальних соціологічних теорій.

- а) соціологія медицини;
- б) соціологія освіти;

- в) соціологія сім'ї;
- г) соціологія злочинності;
- д) соціологія масової комунікації.

18. Під функціями соціології розуміють:

- а) зв'язок соціології з іншими науками;
- б) цілі і завдання соціології;
- в) суспільне призначення, роль соціології, яку вона виконує в суспільстві;
- г) причини і наслідки окремих соціальних явищ.

19. Економічна соціологія як наука має свою структуру, тобто складається з тематичних розділів і напрямків. Основними з них є:

- а) соціологія праці, соціологія менеджменту (управління), соціологія організації;
- б) соціологія виробництва, соціологія організації, соціологія ресурсів;
- в) соціологія праці, соціологія промисловості, соціологія сільськогосподарського виробництва;
- г) соціологія якості, соціологія організації, соціологія результативності.

20. Які функції виконує економічна соціологія?

- а) теоретико-пізнавальна;
- б) управлінська;
- в) прогностична;
- г) інтеграційна.

21. Що не є предметом економічної соціології?

- а) закономірності взаємодії економічної і соціальної сфери суспільного життя;
- б) соціально-економічні відносини, розвиток економіки як соціального інституту;
- в) соціальний механізм взаємозв'язку економічного і соціального розвитку;
- г) правильна відповідь відсутня.

Тема 2. Протосоціологія.

1. Концепцію ідеальної держави в античній філософії розробив:

- а) Демокрит;
- б) Платон;
- в) Аристотель;
- г) Емпідокл.

2. На основі вчення Аристотеля в середньовіччі ієрархічну модель суспільства запропонував:

- а) Августин Аврелій;
- б) Томас Аквінський;
- в) Марселій Падуанський;
- г) Ян Гус.

3. В добу Нового часу вперше цілісне системне вивчення суспільства запропонував:

- а) Ф. Бекон;
- б) Т. Гоббс;
- в) Дж. Віко;
- г) Дж. Локк.

4. Прагнення пристосувати закони природи до пізнання соціальної реальності-це суттєва риса етапу доби Відродження:

- а) гуманістичного;
- б) неоплатонівського;
- в) натуралістичного;

г) схолістичного.

5. Проект ідеального суспільства в творі «Утопія» запропонував:

- а) Т. Кампанелла;
- б) Т. Мор;
- в) Ф. Бекон;
- г) С.Біне.

6. Початок сучасного емпіричного суспільствознавства заклав:

- а) Дж. Граунт;
- б) В. Петті;
- в) Ф. Кенег;
- г) Е.Кант.

7. Протосоціологія доби українського національного відродження охоплює період:

- а) середини XVIII-початку XIX ст.;
- б) першої половини XIX ст.;
- в) кінця XVIII-середини XIX ст.;
- г) початку XX століття.

8. Ідеї природного права вперше системно почав розробляти:

- а) І. Вишенський;
- б) С. Оріховський;
- в) М. Смотрицький;
- г) Т. Прокопович.

9. Ідею рівності людей незалежно від місця і становища у житті, дотримання монархом прав і свобод народу у творі «Апокрисис» /1597 р./ розробляв:

- а) К. Острозький;
- б) І. Вишенський.
- в) Х. Філарет.

10. Серед викладачів Києво-Могилянської академії творцем теорії просвітницького абсолютизму як умови суспільного прогресу був:

- а) Стефан Яворський;
- б) Феофан Прокопович;
- в) Степан Климовський;
- г) Петро Могила.

11. Принцип „нерівної рівності ” в українській суспільній думці XVIII ст. обґрунтував:

- а) Г. Сковорода;
- б) Ю. Кониський;
- в) Г. Щербацький;
- г) Я. Козельський.

12. На початку XIX ст. в Україні договірну теорію держави розробляв:

- а) Д. Кавунник-Веланський;
- б) А. Дудорович;
- в) О.Ковицький;
- г) М. Драгоманов.

13. Автором твору «Книга буття українського народу», де історія України розглядається в контексті світового історичного процесу, був:

- а) М. Костомаров;
- б) Т. Шевченко;

- в) Д. Бантиш-Каменський;
- г) М.Грушевський.

Тема 3. Класичний період розвитку соціології.

1. Фундатором соціології як науки є:

- а) І. Кант;
- б) Г. Гегель;
- в) О. Конт;
- г) К. Маркс.

2. Обґрунтування доцільності використання еволюційного вчення у поясненні життєдіяльності суспільства і залучення в арсенал соціології започаткував:

- а) К. Маркс;
- б) Е. Дюркгейм;
- в) Г. Спенсер;
- г) В. Самнер.

3. В своїх дослідженнях Е. Дюркгейм використовував:

- а) індивідуалістський підхід;
- б) колективістський підхід.

4. К.Маркс широко використовував у свої дослідженнях соціологічний метод:

- а) біхевіоризм;
- б) позитивізм;
- в) історичний матеріалізм;
- г) соціал-дарвінізм.

5. Виникнення теорії соціальної дії пов'язане з діяльністю соціолога:

- а) Е. Дюркгейма;
- б) Ф. Тьонніса;
- в) М. Вебера;
- г) Г.Сковороди.

6. Автором теорій соціальної стратифікації і соціальної мобільності виступив:

- а) У. Мак-Дугал;
- б) К. Маркс;
- в) П. Сорокін;
- г) Ч.Дарвін.

7. Уявлення про суспільство як живий організм, що динамічно розвивається, притаманна:

- а) М. Веберу;
- б) Г. Тарду;
- в) Г. Спенсеру;
- г) З. Фрейду.

8. Хто є автором твердження: «Суспільство існує для блага своїх членів, а не члени його існують заради суспільства»?

- а) Е.Дюркгейм;
- б) М.Вебер;
- в) Г.Спенсер;
- г) Г.Зіммель.

9. Т. Парсонс визначав суспільство як:

- а) систему взаємодій людей, що є продуктом соціальних, орієнтованих на людей, дій;
- б) надіндивідуальну всеосяжну духовну реальність, засновану на системі колективних уявлень і цінностей;
- в) систему соціальних дій і відносин між людьми, що пов'язують індивідів на основі єдиних норм і цінностей.

10. Суспільство як сукупність відносин між людьми, що історично розвивається та складається в процесі їхньої спільної діяльності – це погляд, властивий:

- а) К. Марксу;
- б) О. Конту;
- в) М. Веберу;
- г) К.Юнгу.

11. Хто з представників класичної соціології ввів у обіг поняття «аномія»?

- а) Е.Дюркгейм;
- б) Г.Спенсер;
- в) О.Конт;
- г) М.Вебер.

12. Ф. Тьонніса з його вченням про органічне і механічне суспільство, зараховують до представників:

- а) синтезованого підходу;
- б) системно-механістичного підходу;
- в) системно-органістичного підходу;
- г) синтетичного підходу.

13. Багатоманітність соціальних зв'язків, відносин, всі соціальні інститути і спільноти забезпечують всеосяжний, різносторонній характер суспільства. Про яку основну ознаку суспільства йдеться?

- а) універсальність;
- б) автономність;
- в) інтегративність;
- г) територія.

14. Соціальні процеси відображають:

- а) статику суспільства;
- б) динаміку суспільства.

15. Специфіку соціальних процесів відображають їх:

- а) етапи;
- б) стадії;
- в) фази;
- г) ступені.

Тема 4. Соціологічне вчення XX століття та сучасності.

1. Хто із запропонованих соціологів є представником постструктуралізму?

- а) Ю.Хабермас.
- б) М.Фуко.
- в) А.Шюц.
- г) Л.Вайт.

2. На встановленні умов та соціального контексту сказаного і зробленого як необхідних складових побудови певної соціальної реальності акцентує увагу:

- а) функціоналізм;
- б) етнометодологія;
- в) технократизм;
- г) конфліктологія.

3. Основні принципи структурно-функціонального аналізу в соціології розроблені:

- а) У. Томасом і Ф. Знанецьким;
- б) Т. Парсонсом і Р. Мертоном;
- в) Е. Торндайком і Дж. Уотсоном.

4. Яка школа репрезентує емпіричну соціологію другої половини ХХ ст.?

- а) Пітсбурзька
- б) Бостонська
- в) Чиказька;
- г) Стендфордська.

5. Одним з основних положень символічного інтеракціонізму вважається теза:

- а) індивід входить до соціальної структури суспільства через виконувану ним соціальну роль;
- б) люди діють по відношенню до речей на підставі смислів, якими вони володіють;
- в) керівники організації повинні орієнтуватись в більшій мірі на людей, ніж на виробництво продукції.

6. Назвіть представника структурного функціоналізму.

- а) Р.Мертон
- б) Т.Кун
- в) Ф.Тьонніс
- г) П.Сорокін.

7. Концепцію інтерсуб'єктивного світу повсякденного життя розробив:

- а) Т. Парсонс;
- б) Дж. Мід;
- в) А. Шюц;
- г) Р.Холл.

8. Зародження української соціології припадає на:

- а) 60-і рр. ХІХ ст.;
- б) 70-і рр. ХІХ ст.
- в) 20-ті роки ХХ ст.;
- г) 80-і рр. ХХ ст.

9. Початок української соціології як науки пов'язують з діяльністю:

- а) Наукового товариства ім. Шевченка;
- б) Просвіти;
- в) Женевського гуртка українських вчених;
- г) Товариства імені Нестора-літописця.

10. Обґрунтовував дію закону зростання солідарності людей у суспільстві український вчений:

- а) М. Драгоманов;
- б) С. Подолинський;
- в) М. Зібер;
- г) М.Старицький.

11. Автором першої української праці соціологічного характеру вважається:

- а) Б. Кістяківський;
- б) С. Подолинський;
- в) М. Драгоманов;
- г) М. Зібер.

12. Український соціолог М. Ковалевський розробляв метод:

- а) біхевіоризму;
- б) герменевтики;
- в) історико-порівняльний;
- г) саногенного мислення.

13. Фундатором Українського соціологічного інституту у Відні був:

- а) М. Ковалевський;
- б) В. Липинський;
- в) М. Грушевський;
- г) М. Туган-Барановський.

14. Фундатором українського Соціологічного товариства та Українського інституту громадознавства в Празі виступив у 1923- 1924 рр.

- а) О. Бочковський;
- б) Б. Кістяківський;
- в) М. Шаповал;
- г) В. Старосольський.

15. Вперше почав застосовувати в українській історіографії історикосоціологічний метод:

- а) М. Грушевський;
- б) В. Антонович;
- в) Д. Дорошенко;
- г) П. Михайличенко.

16. Вивчення дій людей, зумовлених соціальною дійсністю та її культурними формами, запропонував в Україні:

- а) С. Дністрянський;
- б) Б. Кістяківський;
- в) М. Михайловський;
- г) Б. Зейгарнік.

17. Вкажіть назву першого українського підручника з соціології за авторством М.Шаповала?

- а) «Соціологія»;
- б) «Основи соціології»;
- в) «Загальна соціологія»;
- г) «Нариси соціології».

18. Інститут соціології Академії наук України створений в:

- а) 1993 р.;
- б) 2001 р.;
- в) 1990 р.;
- г) 1968 р.

19. Коли Міністерство освіти надало соціології статус базової навчальної дисципліни?

- а) 1991;
- б) 1993;
- в) 1994;
- г) 1996.

20. До представників української соціологічної думки в еміграції належить:

- а) В. Шкода;
- б) В. Янів;
- в) О. Сидоренко;
- г) Б. Кістяківський.

21. Представниками сучасного етапу розвитку економічної соціології є:

- а) Є. Мэйо;
- б) Н. Смелсер;
- в) О. Конт;
- г) М. Вебер;
- д) Дж. Хоманс;
- е) Т. Веблен;
- ж) Т. Парсонс;
- з) А. Чаянов;
- и) Г. Зиммель;
- к) Т. Веблен.

Тема 5. Суспільство як цілісна система (типи, тенденції розвитку, соціальна структура і соціальна стратифікація).

1. Пріоритет територіальних зв'язків притаманний для:

- а) простого суспільства;
- б) складного суспільства.

2. За цим критерієм всі існуючі суспільства поділяють на традиційні, індустріальні та постіндустріальні. Про який критерій класифікації суспільств йдеться?

- а) наявність писемності;
- б) чисельність рівнів управління;
- в) ступінь соціальної диференціації;
- г) спосіб здобування засобів до існування.

3. Суспільство з малорухомою соціальною структурою, опорою на традиції зараховують до:

- а) аграрного суспільства;
- б) натурального суспільства;
- в) індустріального суспільства;
- г) постіндустріального суспільства.

4. Складне суспільство – це таке:

- а) що утворене з декількох держав або країн;
- б) в якому існують багаті і бідні;
- в) де є декілька рівнів управління;
- г) де є кілька рівнів управління; декілька соціальних верств населення, що розташовуються зверху вниз із зменшенням доходів.

5. Наявність численних субкультур, які дотримуються різноманітних норм та цінностей, є суттєвою ознакою:

- а) доіндустріального суспільства;
- б) індустріального суспільства.

6. В якому із зазначених суспільств поєднуються як головні їхні ознаки промисловість, корпоративність, гроші як мета діяльності?

- а) протосуспільство;

- б) індустріальне суспільство;
- в) традиційне суспільство;
- г) постіндустріальне суспільство.

7. В якому із зазначених суспільств поєднуються як головні їхні ознаки сфера послуг, знання як мета діяльності, університет як соціальна організація?

- а) протосуспільство;
- б) індустріальне суспільство;
- в) традиційне суспільство;
- г) постіндустріальне суспільство.

8. Зміни у сфері соціальних взаємодій належать до типу:

- а) структурних;
- б) процесуальних;
- в) функціональних;
- г) революційних.

9. Це поняття позначає зміни, що відбуваються впродовж деякого часу у соціальних спільнотах, групах, інститутах, організаціях та суспільствах, в їх взаєминах одне з одним, а також з індивідами. Про яке поняття йдеться?

- а) соціальний розвиток;
- б) соціальний прогрес;
- в) соціальний процес;
- г) соціальна трансформація.

10. Всезагальні зміни у суспільстві є прикладом:

- а) еволюційних змін;
- б) революційних змін.

11. Зміни, що відбуваються у сім'ї, в елементах будь-якої соціальної спільноти (малої групи, професійної групи, нації), в елементах соціальних інститутів (торгівлі, освіти, науки, релігії) можна зараховувати до:

- а) структурних змін;
- б) процесуальних змін;
- в) мотиваційних змін;
- г) функціональних змін.

12. Охоплює кардинальні зміни соціальних інститутів та способу життя людей:

- а) модернізація;
- б) інновація;
- в) дифузія;
- г) мобільність.

13. При переході до ринкових відносин на перший план у людей виступають інтереси особистого грошового заробітку, прибутку, що впливає на їхню поведінку, мислення, свідомість. Про які соціальні зміни йдеться?

- а) структурні;
- б) процесуальні;
- в) мотиваційні;
- г) функціональні.

14. Модернізація суспільства, яка починається зі змін в культурі і суспільній свідомості, є за своєю суттю:

- а) органічною;
- б) неорганічною.

15. Радіо, телебачення, Інтернет – все це можна віднести до такого фактора соціальних змін:

- а) природне оточення;
- б) демографічні зміни;
- в) технологічні зміни;
- г) людські дії.

16. Певні способи дій, поведінки індивіда і групи відповідно до прийнятих у суспільстві норм і соціальних статусів виступають в якості:

- а) соціальних інститутів;
- б) соціальних функцій;
- в) соціальних ролей;
- г) соціальних груп.

17. Становище індивіда в малій соціальній групі слугує виразом його:

- а) особистого статусу;
- б) соціального статусу.

18. Козацтво в українському суспільстві XVII ст. – це приклад:

- а) соціальної верстви;
- б) неформальної верстви;
- в) соціально-демографічної групи;
- г) етносоціальної групи.

19. В сучасній західній соціології панівними у поглядах на структуру суспільства є:

- а) теорії соціально-класової структури суспільства;
- б) теорії соціальної стратифікації.

20. Категорія "соціальна стратифікація" відображає:

- а) ієрархічно організовану систему соціальної нерівності;
- б) процес переміщення соціальних груп чи окремих індивідів з однієї страти в іншу;
- в) набір соціальних статусів особистості.

21. В сучасному українському суспільстві найбільш масовим є:

- а) вищий клас;
- б) середній клас;
- в) нижчий клас;
- г) клас чиновників і бюрократів.

22. Соціальними стратами в суспільстві сучасного типу вважаються:

- а) касти;
- б) соціальні стани;
- в) соціальні класи;
- г) соціальні закони.

23. Соціальна стратифікація відображає відносини:

- а) соціальної рівності;
- б) соціальної нерівності.

24. Соціальну стратифікацію як природну, необхідну, неминучу розглядає підхід:

- а) конфліктологічний;
- б) функціоналістський;
- в) еволюційний;
- г) класовий.

25. Як показують результати соціологічних досліджень, найбільш відкритими для модернізаційних процесів в Україні є:

- а) некваліфіковані робітники;
- б) пенсіонери;
- в) кваліфіковані робітники та інтелігенція.
- г) чиновники.

26. Який з історичних типів соціальної стратифікації відповідає індустріальному суспільству:

- а) рабство;
- б) стани;
- в) класи;
- г) верстви.

27. Індивіди, які володіють власністю і доходами, що забезпечує їм західні стандарти споживання і мають високий рівень домагань на легальне підвищення свого соціального статусу, в Україні належать до:

- а) регіональних та корпоративних еліт;
- б) українського «верхнього середнього класу»;
- в) українського «динамічного середнього класу»;
- г) криміналітету.

28. Середній клас в Україні за різними підрахунками складає:

- а) 5-8%;
- б) 12-15%;
- в) 30%;
- г) 45%.

29. Який напрямок економічної думки став трактувати політику як ринковий обмін:

- а) класичний напрямок;
- б) неокласичний напрямок;
- в) інституціональний напрямок;
- г) соціологічно-інституціональне.

30. Соціальний механізм регулювання економіки - це:

- а) це область відносин і взаємин і взаємодій між індивідами, соціальними групами й спільнотами, що займають різне соціально - економічне становище в суспільстві;
- б) це стійка структура типів економічної поведінки соціальних суб'єктів із приводу виробництва, розподілу, обміну й споживання матеріальних благ і послуг;
- в) це вираження взаємозумовленості й взаємозалежності людей у процесі суспільного життя;
- г) вірні відповіді;
- д) усі відповіді невірні;
- е) усі відповіді вірні.

31. Економічна сфера суспільства – це:

- а) прояв соціальної природи людських взаємин у сфері економічної діяльності;
- б) область відносин і взаємодій між індивідами, соціальними групами й спільнотами, що займають різне соціально - економічне становище в суспільстві;
- в) цілісна підсистема суспільства, що включає всі види виробництва, розподілу, обміну й споживання матеріальних благ і послуг, необхідних для життєдіяльності людини;
- г) усі відповіді невірні.

32. Які функції виконує економічна культура, виступаючи регулятором економічної поведінки індивідуального господарюючого суб'єкта?

- а) трансляційну;

- б) регулюючу;
- в) селекційну;
- г) інноваційну;
- д) усі відповіді правильні;
- е) правильні відповіді відсутні.

33. Які основні функції виконує економічна соціологія в суспільстві?

- а) задоволення потреб людини у пізнанні природи і суспільства;
- б) розвитку культури, гуманізації виховання і формування нової людини;
- в) удосконалення виробництва і суспільних відносин.

Тема 6. Соціальна взаємодія, соціальні зміни, соціальні інститути.

1. Міжгрупову або просторову рухливість населення, його здатність до соціальних переміщень ілюструє поняття:

- а) соціальна аномія;
- б) соціальна мобільність;
- в) соціальна девіація;
- г) соціалізація.

2. Процес виникнення нових явищ, структур, характеристик у різних соціальних системах і підсистемах під час їх взаємодії є проявом:

- а) соціального прогресу;
- б) соціальних змін;
- в) соціального розвитку;
- г) соціального руху.

3. Це поняття позначає зміни, що відбуваються впродовж деякого часу у соціальних спільнотах, групах, інститутах, організаціях та суспільствах, в їх взаєминах одне з одним, а також з індивідами. Про яке поняття йдеться?

- а) соціальний розвиток;
- б) соціальний прогрес;
- в) соціальний процес;
- г) соціальна трансформація.

4. Поділ соціальних змін на функціональні і процесуальні здійснено за критерієм:

- а) механізму реалізації;
- б) спрямованості;
- в) типу соціальних зв'язків;
- г) наявністю мотивації.

5. Зміни, що відбуваються у сім'ї, в елементах будь-якої соціальної спільноти (малої групи, професійної групи, нації), в елементах соціальних інститутів (торгівлі, освіти, науки, релігії) можна зараховувати до:

- а) структурних змін;
- б) процесуальних змін;
- в) мотиваційних змін;
- г) функціональних змін.

6. Різновидом індустріально-технологічних теорій соціальних змін слугує:

- а) марксистська;
- б) теорія цивілізаційних циклів О. Шпенглера;
- в) теорія «кінця ідеологічної ери» Д. Белла і М. Ліпсета;
- г) теорія Ч.Дарвіна.

7. Всезагальні зміни, які передбачають докорінне ламання соціального об'єкта, і, як правило, спираються на насильство, - це:

- а) еволюційні зміни;
- б) революційні зміни;
- в) прогресивні зміни;
- г) реформаційні зміни.

8. Поява багатокладної економіки, нових професій, соціальних статусів, закладів освіти свідчить про наявність в Україні:

- а) інституційної модернізації;
- б) культурної модернізації;
- в) соціальної модернізації;
- г) економічної модернізації.

9. Післявоєнний «бебі-бум» у США і подальші зміни в американському суспільстві, що з ним пов'язані, можна зарахувати до:

- а) фактора природного оточення;
- б) фактора людських дій;
- в) фактора демографічних змін;
- г) технологічного фактора.

10. В соціальних інститутах способи дії йдуть від імені:

- а) членів групи як цілого;
- б) кожного члена групи персонально.

11. Прикладом соціального інституту є:

- а) Інститут соціології НАН України;
- б) Львівський банківський інститут;
- в) сім'я;
- г) релігія.

12. Мова, освіта є складовими потреби в процесі інституалізації:

- а) безпеки громадян, захисту їх життя і благополуччя;
- б) підтримки системи нерівності;
- в) комунікації;
- г) соціального контролю.

13. Функції соціального інституту, які офіційно не декларуються, але фактично здійснюються, констатують як:

- а) комунікативні;
- б) інтегративні;
- в) явні;
- г) репродуктивні;
- д) латентні.

14. Інституалізація в вузькому розумінні передбачає:

- а) регулювання людської діяльності, забезпечення організованості та упорядкованості життя суспільства;
- б) процес створення соціального інституту.

15. Інституалізація виступає процесом, за якого певна потреба усвідомлюється як:

- а) особистісна;
- б) групова;
- в) загальносуспільна;

г) міжгрупова.

16. Соціальний інститут – це:

- а) сталий механізм самоорганізації спільного соціального життя людей, орган управління ними;
- б) форма організації і засіб здійснення спільної діяльності людей, що забезпечує стабільне функціонування суспільних відносин.

17. Сукупність соціальних норм у конкретній сфері соціальних відносин відображає одну із сторін соціального інституту:

- а) організаційну;
- б) функціональну.

18. Класифікація соціальних інститутів на економічні, політичні, культурні і виховні здійснена за критерієм:

- а) способу регулювання поведінки людей;
- б) цілей /змістовних завдань/.

19. Соціальні інститути, що регулюють повсякденну поведінку людей та організують добровільні об'єднання, зараховують до:

- а) політичних;
- б) соціальних;
- в) економічних;
- г) виховних;
- д) культурних.

20. Статут політичної партії є різновидом:

- а) формального соціального інституту;
- б) неформального соціального інституту.

21. Соціальні фонди належать до:

- а) формальних соціальних інститутів;
- б) неформальних соціальних інститутів.

22. Об'єднання за інтересами відносять до:

- а) формальних соціальних інститутів;
- б) неформальних соціальних інститутів.

23. Реляційні інститути суспільства:

- а) обумовлюють рольову структуру суспільства;
- б) відповідають за забезпечення інтересів соціальної спільності як цілого;
- в) репрезентують всі види механізмів соціального контролю;
- г) забезпечують баланс контролю і вчинків людей.

24. Соціальний контроль в межах певного соціального інституту свідчить про наявність у нього функції:

- а) інтегративної;
- б) закріплення і відтворення суспільних відносин;
- в) трансляційної;
- г) задоволення потреб членів суспільства.

25. Функції соціального інституту, які офіційно не декларуються, але фактично здійснюються, констатують як:

- а) комунікативні;
- б) інтегративні;
- в) явні;

- г) репродуктивні;
- д) латентні.

26. Соціальні рухи мають суттєву ознаку:

- а) офіційне членство з фіксованими правами і нормами;
- б) відсутність офіційного членства.

27. Соціальний рух діє з метою:

- а) здобуття політичної влади;
- б) підтримки чи протидії соціальним процесам.

27. Народний рух України за перебудову можна зарахувати до:

- а) регресивних рухів;
- б) революційних рухів;
- в) реформістських рухів;
- г) утопічних рухів.

28. До особливих соціальних процесів відносять:

- а) процес функціонування системи управління;
- б) процес функціонування системи охорони здоров'я;
- в) процес урбанізації;
- г) процес сепарації.

29. Що є базовим елементом процесу інституціоналізації?

- а) соціальна установка;
- б) соціальна потреба;
- в) соціальна організація;
- г) соціальна динаміка.

30. Який підхід до аналізу організації ґрунтується на твердженні, що „ефективність організації визначається мірою адаптації її організаційної структури та організаційної поведінки її членів чинникам і обмеженням навколишнього середовища?”

- а) ситуативний;
- б) системний;
- в) організаційного розвитку;
- г) психологічний.

31. Організації у формі визначених структурних конфігурацій класифікує:

- а) І. Гоффман;
- б) Г. Мінцберг;
- в) Дж. Хоманс;
- г) Т. Парсонс.

32. Новий соціальний інститут формується за умови:

- а) виникнення нового роду суспільної діяльності або нової форми організації цієї діяльності;
- б) бажання авторитетного політичного лідера ввести щось нове у суспільну практику на зміну старому, віджилому;
- в) бажання невеликої, але добре організованої групи однодумців його створити;
- г) наявності громадянського суспільства.

Тема 7. Соціологія особистості.

1. Особистість людини у соціології інтерпретують як:

- а) окремого представника роду людського;
- б) особливі і специфічні якості певної людини;

- в) цілісну сукупність соціальних властивостей людини, яка носить динамічний характер;
- г) унікальність і неповторність кожної людини.

2. Цей термін служить для характеристики соціального в людині. Ним позначається усталений комплекс якостей і властивостей людини, які набуваються під впливом відповідної культури суспільства і конкретних соціальних груп та спільнот, до яких вона належить. Це:

- а) індивід;
- б) людина;
- в) особистість;
- г) індивідуальність.

3. Суб'єктивні характеристики особистості відображає поняття:

- а) соціалізація;
- б) соціальна ідентифікація;
- в) соціальна поведінка;
- г) соціальна належність.

4. Цим терміном позначається те особливе і специфічне, що вирізняє одну людину з-поміж інших, включно з її природними, соціальними, фізіологічними і психічними, успадкованими і набутими якостями. Це:

- а) індивід;
- б) людина;
- в) особистість;
- г) індивідуальність.

5. Соціологія при вивченні особистості акцентує увагу на:

- а) індивідуальних відмінностях людей;
- б) регуляції і саморегуляції соціальної поведінки;
- в) здатності людини пізнавати і змінювати себе та оточення;
- г) неповторності людської природи.

6. Хто є автором структурної теорії особистості, згідно з якою особистість є суперечливою єдністю трьох взаємодіючих сфер: "Воно", "Я" і "Над-Я"?

- а) Е.Фромм;
- б) Е.Дюркгейм;
- в) З.Фрейд;
- г) В.Парето.

7. Концепцію одномірної людини розробив:

- а) Р. Дарендорф;
- б) Д. Рісмен;
- в) Е. Дюркгейм;
- г) К.Платонов.

8. Хто є автором концепції «нелогічних дій» в соціології особистості?

- а) М.Вебер;
- б) П.Сорокін;
- в) В.Парето;
- г) Ч.Кулі.

9. Особистість як представник різноманітних соціальних утворень визнається:

- а) складною системою;
- б) елементи соціальної системи;
- в) об'єктом впливу з боку суспільства;
- г) суб'єктивним сприйняттям.

10. Прагнення особистості належати до певної групи чи колективу слугує виразом її потреб:

- а) престижних;
- б) соціальних;
- в) духовних;
- г) матеріальних.

11. Потреба у самовираженні через творчість належить до однієї з груп потреб:

- а) екзистенціальних;
- б) духовних;
- в) престижних;
- г) соціальних.

12. Базовими потребами особистості є:

- а) духовні;
- б) екзистенціальні;
- в) соціальні;
- г) гедоністичні.

13. Сукупність потреб, інтересів, поглядів, ідеалів, що виступають мотивами індивідуальної поведінки, окреслюють як:

- а) соціальну якість людини;
- б) соціальний тип особистості;
- в) спрямованість особистості;
- г) індивідуальними диспозиціями.

14. До найважливіших компонентів структури особистості належить:

- а) мотиви;
- б) діяльність;
- в) соціальні настанови;
- г) статус.

15. Під соціальним типом особистості розуміють:

- а) сукупність повторюваних якостей людини як істоти соціальної;
- б) сукупність взаємопов'язаних елементів, зумовлених особливостями соціальної взаємодії особистості з іншими людьми;
- в) схильність особи до певного сприйняття умов діяльності та певної поведінки у них.

16. Модальний тип особистості репрезентує:

- а) сукупність якостей особистості, необхідних для розвитку даного суспільства;
- б) переважаючий тип особистості на певному етапі розвитку суспільства;
- в) соціальний ідеал особистості певного суспільства.

17. Глибину і повноту зв'язків особистості з суспільством ілюструє поняття:

- а) диспозиція особистості;
- б) соціальна роль особистості;
- в) соціальна активність особистості.

18. Нормативна особистість – це:

- а) несоціалізована особистість;
- б) екстраверт;
- в) особистість, що відповідає даному суспільству;
- г) усі відповіді неправильні.

19. Соціологія вивчає соціалізацію поколінь у конкретно-історичних умовах що слугує виразом її аспекту:

- а) соціокультурного;
- б) біосоціогенетичного;
- в) генетико-вікового;
- г) індивідуально-психологічного.

20. Процес формування соціальних якостей, завдяки яким людина може успішно функціонувати у межах різних типів соціальних зв'язків, спільнот, груп та інститутів виступає як:

- а) соціальна адаптація;
- б) соціальна аномія;
- в) соціалізація;
- г) соціальна комунікація.

21. Об'єктивація внутрішнього світу людини у її поведінці, діяльності є відображення механізму соціалізації особистості:

- а) соціальної адаптації;
- б) інтеріоризації;
- в) екстеріоризації;
- г) детермінації.

22. Інститути вторинної соціалізації представляють:

- а) армія та засоби масової інформації;
- б) сім'я та компанія друзів;
- в) класний колектив та група в дитячому садку;
- г) трудовий колектив;
- д) церква.

23. До інститутів соціалізації особистості включають:

- а) компанію друзів;
- б) викладачів ЗВО;
- в) батька чи матір;
- г) всі відповіді вірні.

24. Процес часткової або цілковитої втрати особистістю засвоєних норм і цінностей називається:

- а) соціалізацією;
- б) ресоціалізацією;
- в) десоціалізацією;
- г) депривацією.

25. Як називається докорінна зміна соціального середовища, що зумовлює необхідність особистості пристосовуватись до змінених соціальних обставин, нових норм і цінностей?

- а) соціалізація;
- б) ресоціалізація;
- в) десоціалізація;
- г) депривація.

26. Агенти соціалізації – це:

- а) установи, які впливають на процес соціалізації, спрямовують його;
- б) конкретні люди, які навчають людину засвоювати соціальні ролі.

27. Як називається механізм соціалізації особистості, який полягає в пристосуванні до суспільного середовища?

- а) соціальна адаптація;
- б) інтеріоризація.

28. Представники адміністрації школи, вищого навчального закладу, армії, підприємства, партій, громадських організацій тощо є:

- а) агентами первинної соціалізації;
- б) агентами вторинної соціалізації.

29. Соціологічний аспект трудових відносин включає:

- а) виявлення рівності або нерівності між учасниками процесу праці;
- б) виявлення соціального стану окремих суб'єктів і груп працівників, їх інтересів, мотивів, тощо;
- в) вивчення професійного й освітнього рівня працівників, стаж їх трудової діяльності;
- г) вивчення насиченості праці розумовою діяльністю;
- д) вірні відповіді а) і в);
- е) усі відповіді невірні;
- ж) усі відповіді вірні.

30. Відзначте характеристики економічної поведінки індивідів у моделі А.Сміта:

- а) приємність або неприємність трудової діяльності;
- б) визнання безумовної раціональності людини;
- в) сталість або мінливість занять;
- г) визнання цілераціональності людини;
- д) абсолютизація раціонального вибору.

31. Доринковий тип економічної поведінки характеризується формулою:

- а) максимум доходу ціною максимуму трудових витрат;
- б) мінімальний гарантований дохід ціною мінімуму трудових витрат;
- в) максимум доходу ціною мінімуму трудових витрат;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді невірні;
- ж) усі відповіді вірні.

32. Ринковий тип економічної поведінки характеризується формулою:

- а) максимум доходу ціною максимуму трудових витрат;
- б) мінімальний гарантований дохід ціною мінімуму трудових витрат;
- в) максимум доходу ціною мінімуму трудових витрат;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді невірні;
- ж) усі відповіді вірні.

33. Псевдоринковий тип економічної поведінки характеризується формулою:

- а) максимум доходу ціною максимуму трудових витрат;
- б) мінімальний гарантований дохід ціною мінімуму трудових витрат;
- в) максимум доходу ціною мінімуму трудових витрат;
- г) вірні відповіді а) і в);
- д) усі відповіді невірні;
- ж) усі відповіді вірні.

34. Виберіть складові моделі «економічної людини»?

- а) незалежність;
- б) альтруїстичність;
- в) суперечливість;
- г) компетентність;
- д) раціональність;
- е) непослідовність;
- ж) егоїстичний.

35. Відмітні характеристики економічної поведінки індивідів у моделі П. Хейне:

- а) приємність або неприємність самих занять;
- б) визнання безумовної раціональності людину;
- в) визнання цілераціональності людини;
- г) сталість або мінливість занять;
- д) абсолютизація раціонального вибору.

36. Виберіть складові моделі економіко-соціологічної дії:

- а) людина інформована;
- б) людина вольова;
- в) людина рефлексивна;
- г) людина гнучка;
- д) людина оцінююча.

37. До якої стратегії економічної поведінки відноситься позиція, що потрібно просто отримати освіту.

- а) стратегія прагматичної поведінки;
- б) стратегія професійної поведінки;
- в) стратегія байдужої поведінки.

Тема 8. Соціологія сім'ї.

1. Початок офіційного дослідження в галузі сім'ї припадає на:

- а) Середину XIX ст.;
- б) 90-ті роки XIX ст.;
- в) 60-70-ті роки XX ст.;
- г) 40-50 -ті роки XX ст.

2. До основних напрямів соціально-психологічних досліджень сім'ї можна віднести:

- а) вивчення впливу умов праці на психологію сім'ї;
- б) вивчення функцій сім'ї;
- в) вивчення психологічних якостей подружжя, які необхідні сучасному суспільству;
- г) усі відповіді правильні;
- д) усі відповіді неправильні.

3. З якими чинниками пов'язані труднощі отримання інформації про сім'ю?

- а) небажання окремих членів приймати участь у дослідженні;
- б) закритістю сім'ї як частини соціуму;
- в) інтимністю стосунків між людьми;
- г) великою кількістю контактів в сімейній системі.

4. Основою аналітичного дослідження сім'ї є:

- а) аналітична ідеологія;
- б) експериментальний метод;
- в) математично-статистичні методи обробки даних;
- г) усі відповіді правильні.

5. Які види психологічної допомоги використовуються у роботі з сім'єю ?

- а) групове психологічне консультування;
- б) індивідуальне психологічне консультування;
- в) сімейна психотерапія;
- г) психологічна просвіта і психопрофілактика;
- д) СПТ;

е) всі відповіді вірні.

6. Психологічне консультування сім'ї - це:

- а) коригуючий вплив міжособистісних стосунків;
- б) вирішення глибинних проблем сім'ї;
- в) зняття психологічного напруження у подружжя;
- г) зміна взаємостосунків між чоловіком та дружиною;
- д) правильні лише пункти а), г).

6. Консультативна взаємодія буде більш ефективною, якщо:

- а) консультант nebude приймати до уваги етнокультурні особливості клієнта;
- б) психолог врахує етнокультурні характеристики клієнта;
- в) консультант буде обговорювати з клієнтом його етнопсихологічні характеристики;
- г) психолог буде пропагандувати цінності своєї культури.

7. Якщо психолог консультує людину після розлучення, фокус роботи зміщується до того, ...

- а) щоб допомогти повернути того члена подружжя, який пішов;
- б) щоб допомогти знайти нового партнера;
- в) щоб допомогти розпочати нове життя-без партнера, що пішов;
- г) щоб помститися партнеру, що пішов.

8. Інтенсивність розвитку сімейної психотерапії в майбутньому характеризується:

- а) прагненням використовувати її не тільки в приватній практиці, але й в усіх психологічних консультаціях;
- б) посиленням просвітницької роботи для батьків, подружжя, дітей;
- в) розширенням галузі застосування в роботі зі здоровими людьми, що знаходяться в кризових періодах розвитку;
- г) всі відповіді вірні.

9. Порушення контакту при роботі з сім'єю пов'язано з:

- а) фіксацією на стосунках, а не на проблемі;
- б) неспівпадінням репрезентативних систем;
- в) неувважністю психолога до комунікативних норм;
- г) всі відповіді вірні.

10. Сім'я з однією дружиною та кількома чоловіками називається:

- а) полігінією;
- б) поліандрією;
- в) моногамною;
- г) екзогамна.

11. Сім'я, подружжя в якій складається з вихідців однієї соціальної групи, називається:

- а) гетерогенною;
- б) нуклеарною;
- в) гомогенною;
- г) егалітарною.

12. Сім'я, що складається з одного з батьків та його дітей, називається:

- а) моногамною;
- б) неповною;
- в) малодітною;
- г) полігамною.

13. Соціальна систем, де пошук партнера по шлюбу здійснюється в інших соціальних групах, називається:

- а) екзогамною;
- б) ендогамною;
- в) гомогенною;
- г) мезальянсом.

14. Нуклеаризація, егалітаризація сім'ї – це процеси, характерні для суспільства:

- а) аграрного;
- б) індустріального;
- в) закритого;
- г) первісного.

15. В рамках якої парадигми увага дослідника спрямована на вивчення зовнішніх зв'язків сім'ї, обумовленість її характеру загальносоціальними процесами:

- 1) сім'я як соціальний інститут;
- 2) сім'я як мала соціальна група;
- 3) сім'я як політичне угруповання.

16. Соціально гомогенні сім'ї більш поширені в стратифікаційних системах:

- 1) закритого типу;
- 2) відкритого типу;
- 3) немає значення.

17. Сім'я, в якій подружжя проживає окремо від батьків, називається:

- а) гетерогенна;
- б) нелокальна;
- в) демократична;
- г) квазіональна.

18. В сучасному суспільстві батьківська сім'я є домінуючим агентом соціалізації на:

- а) всіх етапах соціалізації;
- б) ранніх етапах соціалізації;
- в) етапі ресоціалізації;
- г) етапі реадаптації.

19. Сім'я, що складається із представників 3 поколінь (батьків батьків, батьків та їх дітей), називається:

- а) полігамною;
- б) нуклеарною;
- в) розширеною
- г) складеною.

20. Сім'я, де успадкування майна здійснюється по материнській лінії називається:

- а) матрилінійною;
- б) матріархальною;
- в) патрилінійною;
- г) патріархальною.

21. В якій парадигмі увага спрямована на вивчення внутрішнього світу сім'ї:

- а) сім'я як мала соціальна група;
- б) сім'я як соціальний інститут;
- в) сім'я як релігійна група;
- г) сім'я як первинна група.

Тема 9. Соціологія конфлікту.

1. Соціальний конфлікт - це:

- а) збройне зіткнення;
- б) відсутність взаємопорозуміння;
- в) протистояння різних політичних сил;
- г) сутичка інтересів різних соціальних груп.

2. Соціологія конфлікту вивчає:

- а) соціальну природу та сутність конфліктів;
- б) типологію конфліктів та їх класифікацію;
- в) поведінку окремого індивіда у конфлікті;
- г) способи подолання та механізми управління конфліктами.

3. До позитивних функцій конфліктів більшість соціологів відносить:

- а) соціально-діагностичну;
- б) регулюючу;
- в) соціально-психологічну;
- г) надлишково-витратну;
- д) дестабілізуючу.

4. Виникнення конфліктів свідчить про недоліки у функціонуванні організацій, поглиблення соціальних протиріч, поляризацію інтересів різних соціальних груп. Про яку з функцій конфліктів йдеться?

- а) дестабілізуючу;
- б) комунікативну;
- в) надлишково - витратну;
- г) дезорганізуючу;
- д) соціально-діагностичну.

5. Конфлікти уповільнюють та ускладнюють процеси прийняття рішень, відволікають від виконання поточних планових завдань, порушують ритм та ефективність діяльності. Про яку з функцій конфліктів йдеться?

- а) дестабілізуючу;
- б) комунікативну;
- в) надлишково - витратну;
- г) дезорганізуючу;
- д) соціально-діагностичну.

6. Участь у конфлікті сприяє консолідації людей, які захищають спільні інтереси, формуванню їх зацікавленості у співпраці, узгодженні та об'єднанні своїх зусиль. Про яку з функцій конфліктів йдеться?

- а) дестабілізуючу;
- б) комунікативну;
- в) інтегральну;
- г) дезорганізуючу;
- д) соціально-діагностичну.

7. Пошук шляхів розв'язання конфлікту активізує соціальну взаємодію, забезпечує взаємоприспосовування його учасників, спільне вироблення взаємоприйнятних рішень. Про яку з функцій конфліктів йдеться?

- а) дестабілізуючу;
- б) комунікативну;
- в) інтегральну;
- г) дезорганізуючу;

д) соціально-діагностичну.

8. До динамічних показників конфлікту відносять:

- а) конфліктну ситуацію;
- б) суб'єктів конфлікту;
- в) конфліктну взаємодію;
- г) завершення конфлікту;
- д) наслідки конфлікту.

9. Люди якого темпераменту найбільше схильні до конфліктів?

- а) сангвініки;
- б) флегматики;
- в) меланхоліки;
- г) холерики.

10. Що належить до індивідуально-психологічного рівня несумісності людей?

- а) розбіжність людей у поглядах;
- б) несумісність характерів людей;
- в) розбіжність людей в рівні освіти;
- г) розбіжність людей цілях діяльності.

11. За сферою прояву конфлікту поділяються на:

- а) економічні;
- б) соціальні;
- в) політичні;
- г) організаційні;
- д) ідеологічні;
- е) соціально-побутові;
- ж) соціально-психологічні.

12. Назвіть основні функції конфлікту:

- а) інформаційно-пізнавальна;
- б) інтеграція персоналу;
- в) стимулювання адаптації соціальної системи до середовища, що змінюється;
- г) мотивація персоналу;
- д) всі відповіді правильні.

13. Конфлікт – це...

- а) стосунки між суб'єктами соціальної взаємодії, які характеризуються протиставленням за наявності протилежних мотивів чи суджень;
- б) стосунки між суб'єктами соціальної взаємодії, які характеризуються єдиним мисленням за наявності протилежних мотивів чи суджень;
- в) процес розгортання воєнних дій однієї країни на території іншої з метою захоплення території першої;
- г) певні непорозуміння між окремими людьми або групами, що можуть мати як негативні, так і позитивні наслідки.

14. Основна ознака конфлікту:

- а) каліцтво сторін конфлікту;
- б) взаємний прибуток;
- в) взаємний збиток;
- г) публічне оголошення.

15. Дія однієї зі сторін, що торкається навіть ненавмисне інтересів іншої сторони – це:

- а) конфлікт;

- б) інцидент;
- в) конфліктна ситуація;
- г) образ конфлікту.

16. Внутрішньо-, міжособистісний, груповий – це види конфлікту за ознакою:

- а) спрямованості впливу;
- б) сфери прояву;
- в) ступеню виразності;
- г) немає вірної відповіді;
- д) кількості учасників.

17. Комплекс заходів, спрямованих на відтягування чи недопущення виникнення конфлікту, а також на зниження його деструктивного впливу на різні сторони соціальної сфери – це:

- а) метод фінансового аналізу;
- б) запобігання виникненню конфлікту;
- в) профілактика конфлікту;
- г) інформування та просвіта.

18. Створення відповідних органів, робочих груп з регулювання конфліктної взаємодії – це:

- а) легітимізація;
- б) управління конфліктом;
- в) інституалізація;
- г) плюралізм.

19. Відображення предмету конфлікту у свідомості суб'єктів – це:

- а) позиції сторін-конфліктів;
- б) немає правильної відповіді;
- в) умова конфлікту;
- г) уява.

20. Різновидом якого психотипу є підтип “маленька жінка”, “саботажник”?

- а) дитина;
- б) дорослий;
- в) батько;
- г) старий.

21. Що означає з латинської conflict?

- а) протиборство;
- б) антипатія;
- в) зіткнення;
- г) взаємність.

22. Які з наведених типів поведінки є найбільш ефективними при вирішенні конфлікту?

- а) капітуляція;
- б) співробітництво;
- в) консенсус;
- г) адаптація.

23. Яким чином учасник конфлікту може брати участь у конфлікті?

- а) свідомо;
- б) випадково;
- в) проти своєї волі;
- г) підсвідомо;
- д) всі відповіді правильні.

24. Яка послідовність розвитку конфлікту є правильною?

- а) передконфліктна ситуація => інцидент => третя стадія конфлікту => стадія розвитку конфлікту => кульмінація => вирішення конфлікту => переговори => пост.- конфліктна стадія;
- б) передконфліктна ситуація => інцидент => стадія розвитку конфлікту => кульмінація => вирішення конфлікту => переговори => пост.- конфліктна стадія;
- в) передконфліктна ситуація => інцидент => третя стадія конфлікту => стадія розвитку конфлікту => кульмінація => вирішення конфлікту => після конфліктна стадія.

25. За кількістю учасників конфлікти поділяються на:

- а) внутрішньоособисті;
- б) міжособисті;
- в) міжгрупові;
- г) багатогрупові;
- д) одноосібні.

Тема 10. Соціологія девіантної поведінки.

1. Хто з соціологів досліджував девіантну поведінку в суспільстві?

- а) О. Конт;
- б) М. Вебер;
- в) Г. Спенсер;
- г) Е. Дюркгейм;
- д) К. Маркс.

2. Девіантна поведінка це:

- а) порушення соціальних норм і законів;
- б) порушення формальних норм;
- в) участь у різних акціях протесту;
- г) дія спрямована проти інших, а іноді й проти себе, мотивується жадобою наживи, яка не обмежена жодними моральними та правовими нормами;

3. Соціальна норма – це:

- а) поведінка людини відповідає моральним принципам і вимогам суспільства;
- б) поведінка людини відповідає загальноприйнятим у даній спільноті звичаям та правилам;
- в) виникає природним способом і не викликає порушень здоров'я;
- г) коли людина не робить нічого поганого.

4. За видом норми бувають:

- а) біологічні; набуті; духовні;
- б) наукові; релігійні; не правові;
- в) правові; моральні; естетичні;
- г) юридичні, релігійні, соціальні.

5. До делінквентивності відносять:

- а) злочинство; пограбування;
- б) бійки; пияцтво; булінг;
- в) терор; проституція;
- г) вандалізм; екскапізм.

6. До якої теорії відноситься твердження про те, що девіація- це результат розриву між цілями суспільства та схвалюваними засобами їх досягнення?

- а) теорія навішування ярликів;
- б) теорія аномії;
- в) культурологічна теорія;

г) теорія прив'язаності.

7. Аномія це:

- а) безладдя, беззаконня, відсутність соціального порядку;
- б) масові заворушення, страйки, акції протесту;
- в) стан суспільства, в якому значна частина його членів, знаючи про існування зобов'язаних норм, ставиться до них негативно або байдуже;
- г) повне ігнорування соціальних норм і правил.

8. Соціальна адаптація це:

- а) сукупність об'єктів, на яку поширюються висновки, отримані в результаті дослідження;
- б) активне пристосування індивіда до умов середовища і результату цього процесу;
- в) цілісність особистості, яка характеризується рівновагою;
- г) комфортне перебування в товаристві.

9. Девіантна поведінка це:

- а) поведінка яка відхиляється від прийнятих у суспільстві норм та правил;
- б) поведінка яка не відхиляється від прийнятих у суспільстві норм та правил;
- в) поведінка яка відрізняється від стандартної надмірним проявом агресії;
- г) поведінка, що є наслідком психологічних розладів.

10. Соціологія девіантної поведінки це:

- а) наука, що вивчає історію девіантної поведінки;
- б) дисципліна, що в системності вивчає прояви девіації, її причини;
- в) дисципліна, що спрямована до боротьбу проти девіантної поведінки;
- г) дисципліна, що вивчає психологічний вплив девіантної поведінки як на девіанта, так і на оточуючих з якими він контактує.

11. Скільком відсоткам людей притаманні прояви девіантної поведінки?

- а) 100% - всі люди так чи інакше схильні до девіантної поведінки;
- б) близько 70-75%;
- в) не більше 50% населення землі;
- г) 10-15% загальної чисельності населення.

12. Хто найбільш повно проаналізував проблему девіації з точки зору соціологічних підходів?

- а) Зигізмунд Фройд;
- б) Фрідріх Ніцше;
- в) Еміль Дюркгейм;
- г) Огюст Конт.

13. За якими критеріями класифікується походження девіації?

- а) залежно від типу норм, що порушується;
- б) залежно від відносин індивіда до цілей суспільства та соціально прийнятих засобів їх досягнення;
- в) відповіді а) і б) – правильні;
- г) жодна відповідь неправильна.

14. Факторами ризику девіантної поведінки є:

- а) біологічні та психологічні фактори;
- б) соціально-економічні;
- в) соціально-культурні;
- г) соціально-педагогічні;
- д) всі відповіді правильні.

15. Оберіть види девіантної поведінки:

- а) делінквентий та адиктивний види;
- б) патохарактерологічний і психопатологічний види;
- в) обидві відповіді правильні;
- г) серед перерахованого не має правильної відповіді.

16. Проблеми соціальних відхилень вивчають:

- а) психологія, криміналістика, педагогіка, правова статистика;
- б) психологія та криміналістика;
- в) соціальна психологія;
- г) юриспруденція;
- д) лише криміналістика.

17. Прояви девіантної поведінки можуть мати лише:

- а) лише негативний характер;
- б) лише позитивний характер;
- в) як негативний так і позитивний характер;
- г) девіантна поведінка є нейтральною, тому не має ні позитивного, ні негативного характеру.

18. Хто, одним із перших, виявив науковий інтерес до девіантної поведінки?

- а) У. Шелдон;
- б) З. Фрейд;
- в) Р. Мертон;
- г) Ц. Ламброзо.

Тема 11. *Культура як соціальний феномен.*

1. Дайте визначення поняттю "Культура"

- а) це - сукупність смислів і значень, якими люди керуються у своєму житті;
- б) це поняття, якими люди керуються у своєму житті;
- в) це сукупність правил, якими люди керуються у своєму житті;
- г) це явища, властивості, елементи людського життя, які якісно відрізняють людину від тварини.

2. Культура завжди існує в двох основних формах:

- а) фізична і товарна;
- б) матеріальна і нематеріальна (або духовна);
- в) біологічна і соціальна;
- г) статична і динамічна.

3. Назвіть три основні підходи до визначення культури. за Л.Кертманом:

- а) Античний, філософський, соціологічний;
- б) Антропологічний, філософський, соціологічний;
- в) Антропологічний, філософський, соціальний;
- г) Античний, філософський, психологічний, педагогічний, соціологічний;

4. Кому з науковців на лежить цей вислів : "Культура – це успадковані винаходи, речі, технічні процеси, ідеї, звичаї і цінності".

- а) Б. Маліновському;
- б) Г.Сковороді;
- в) Л.Костенко;
- г) П.Сорокіну.

5. На які основні 4 групи можна розділити визначення культури, які надаються в соціології:

- а) ціннісні, нормативні, діяльнісні і поведінкові;
- б) ціннісні, нормативні, дієві і поведінкові;

- в) ціннісні, нормативні, діяльнісні і повсякденні;
- г) ціннісні, нормативні, діяльнісні і вікові.

6. Основними ознаками культури є:

- а) Специфічність, Продуктивність, Технологічність, Стереотипність, Інформативність, Нормативність, Комунікативність.
- б) Специфічність, Позабіологічність. Продуктивність, Технологічність, Стереотипність, Нормативність, Нормативність, Комунікативність.
- в) Специфічність, Позабіологічність, Продуктивність, Технологічність, Інформативність, Нормативність, Комунікативність.

7. Скільки існує основних соціальних функцій культури:

- а) 5;
- б) 7;
- в) 9;
- г) 15.

8. Об'єктом соціології культури є:

- а) культура як соціальний інструмент;
- б) культура як соціальний феномен;
- в) культура як соціальний спектр;
- г) культура як соціальний компонент.

9. Предметом соціології культури є:

- а) особливості і механізми функціонування культури як атрибуту соціальної системи в конкретних соціально-історичних умовах;
- б) особливості і механізми культури як атрибуту соціальної системи в конкретних умовах;
- в) особливості і механізми функціонування культури як атрибуту соціальної системи.

10. Дайте визначення поняттю мова:

- а) це комплекс знаків і форм, які чуттєво сприймаються і є носіями значень (смишлів, ідеальних уявлень, принципів, позицій і тому подібне).
- б) це комплекс знаків і форм, які абстрактно сприймаються і не є носіями значень;
- в) це комплекс знаків і форм, які чуттєво сприймаються;
- г) це код, шифр, за допомогою якого люди можуть спілкуватися один з одним і є ключем до розуміння культури.

11. Дайте визначення поняттю Цінності:

- а) це духовні орієнтири, які задають загальну стратегію поведінки індивіда в суспільстві;
- б) це духовні орієнтири, які задають загальну стратегію поведінки;
- в) це орієнтири, які задають загальну стратегію поведінки індивіда в суспільстві та соціумі;
- г) це загальні уявлення, що поділяються більшістю членів суспільства, стосовно того, що бажано, корисно, правильно.

12. Назвіть функції цінностей:

- а) цілеполягання, оцінювання, регулювання, спонукання;
- б) цілеспрямованість, оцінювання, регулювання, спонукання;
- в) цілеполягання, оцінювання, регуляція, спонукання;
- г) цілеполягання, оцінювання, об'єднання, мотивація.

13. Дайте визначення поняттю «Норми»:

- а) це не властиві певній спільності уявлення про допустиму поведінку, поведінкові стандарти.
- б) це притаманні певній спільності уявлення про допустиму поведінку
- в) це притаманні певній спільності уявлення про допустиму поведінку, поведінкові стандарти;

г) це загальнозначущі правила поведінки, які санкціонуються суспільством та регулюються відповідно до цінностей певної культури.

14. Універсальна форма фіксації, закріплення і вибіркового збереження тих або інших елементів соціокультурного досвіду, а також універсальний механізм його передачі це-

- а) Традиція;
- б) Норма;
- в) Санкція;
- г) Місія.

15. Різновид звичаю, мета і сенс якої – вираження (у більшості випадків символічне) якої-небудь ідеї, дії або заміна безпосередньої дії на предмет уявною (символічною) дією це-

- а) Обряд (ритуал)
- б) Традиція
- в) Норма
- г) Мода.

16. Культурний шок – це:

- а) відчуття дискомфорту, що виникає при зустрічі з новим і важким для розуміння підходом до справи.
- б) відчуття дискомфорту і дезорієнтації, що виникають при зустрічі з новим і важким для розуміння підходом до справи.
- в) відчуття дискомфорту і дезорієнтації, що виникають при зустрічі з новим і важким для розуміння людьми;
- г) відчуття дискомфорту та є природною відповіддю на абсолютно нову обстановку.

17. Розвиненою формою культурного саморозвитку є:

- а) метод спроб та помилок;
- б) метод «наукового тику»;
- в) метод вдосконалення;
- г) метод саморозвитку.

18. Постмодернізм – це:

- а) психологічний підхід, що спочатку не визнає чітких дисциплінарних меж в рамках гуманітарного знання й пов'язаний з новим уявленням про соціально-культурну реальність, яка не надає великого значення автономії різних сфер і «підсистем» суспільства;
- б) теоретичний підхід, що спочатку не визнає чітких дисциплінарних меж в рамках гуманітарного знання й пов'язаний з новим уявленням про соціально-культурну реальність, яка не надає великого значення автономії різних сфер і «підсистем» суспільства;
- в) практичний підхід, що спочатку не визнає чітких дисциплінарних меж в рамках гуманітарного знання й пов'язаний з новим уявленням про соціально-культурну реальність, яка не надає великого значення автономії різних сфер і «підсистем» суспільства.

19. Глобалізація – це:

- а) економічний процес, що призводить до масштабних політичних, соціальних і культурних змін;
- б) фізичний процес, що призводить до масштабних політичних, соціальних і культурних змін;
- в) політичний процес, що призводить до масштабних політичних, соціальних і культурних змін;
- г) психологічний процес, що призводить до масштабних політичних, соціальних і культурних змін;

20. «Клуб інтелектуалів» – це:

- а) культурна спільність інтелігенції, західної і не тільки, серед якої формуються ідеї і погляди, норми і цінності, що виходять за вузькі національно-культурні межі;
- б) культурна спільність інтелігенції, серед якої формуються ідеї і погляди, норми і цінності суспільства;
- в) культурна спільнота інтелігенції, серед якої формуються ідеї і погляди, норми і цінності, що виходять за вузькі національно-культурні межі;

г) культурна спільність як формальна група.

21. Агентами глобальної культури виступають:

- а) Громадські (або соціальні) рухи;
- б) Волонтерські рухи;
- в) Політичні рухи;
- г) Політичні партії.

22. До якого виду економічної культури можна віднести тезу: Економічні відносини характеризують речовинну результативність виробництва, а соціальні – його спрямованість до людини.

- а) соціальний характер економічних дій;
- б) власність і влада;
- в) праця й соціалізація;
- г) розподіл і справедливість;
- д) обмін і самоствердження;
- е) споживання й співучасть;
- ж) доходи й статус.

23. До якого виду економічної культури можна віднести: Гроші служать знаком, що дозволяють віднести людину до певного рангу.

- а) соціальний характер економічних дій;
- б) власність і влада;
- в) праця й соціалізація;
- г) розподіл і справедливість;
- д) обмін і самоствердження;
- е) споживання й співучасть;
- ж) доходи й статус.

Тема 12. Методика і техніка соціологічних досліджень.

1. Особа, що бере участь в емпіричному соціологічному дослідженні як джерело інформації називається:

- а) антрепренер;
- б) анкетер;
- в) інтерв'юер;
- г) респондент.

2. Робочий план соціологічного дослідження дозволяє визначити:

- а) послідовність і спрямованість операцій на досягнення поставленої мети;
- б) основні процедури і заходи, весь обсяг витрат.

3. Експериментальний план є різновидом:

- а) робочого плану соціологічного дослідження;
- б) стратегічного плану соціологічного дослідження.

4. Процедурна частина програми соціологічного дослідження включає:

- а) структурну операціоналізацію понять;
- б) формулювання наукових гіпотез дослідження;
- в) опис прийомів збору, обробки та аналізу соціологічної інформації;
- г) ознайомлення із запитом.

5. Теоретико-методичний розділ програми соціологічного дослідження включає:

- а) визначення виду вибірки;
- б) розробку методів збору первинної соціологічної інформації;

- в) інтерпретацію й операціоналізацію основних понять дослідження;
- г) аналіз результатів.

6. Підготовка звітів за результатами соціологічного дослідження передбачена розділом його робочого плану:

- а) обробки отриманої соціологічної інформації;
- б) аналітичного;
- в) організаційно-методичного;
- г) підготовчого.

7. За структурою запитання анкети класифікують на:

- а) прямі і непрямі;
- б) закриті, відкриті і напівзакриті.

8. Елементи вибіркової сукупності, які згідно з планом вибирає дослідник на кожному етапі побудови вибірки, окреслюють як:

- а) одиниці спостереження;
- б) одиниці відбору;
- в) репрезентативність вибірки;
- г) методики дослідження.

9. Надійність інформації передбачає в соціологічному дослідженні:

- а) здатність вибіркової сукупності відтворювати основні характеристики генеральної сукупності;
- б) адекватність одержаних результатів дослідження соціальної ситуації;
- в) відповідність результатів саме тим явищам і процесам, які передбачено дослідити.

10. За одиницю відбору для суцільного обстеження беруть групи і колективи при використанні:

- а) районованої вибірки;
- б) серійної вибірки;
- в) гніздової вибірки.

11. Спостереження зараховують до групи методів:

- а) вивчення зовні об'єктивованих фактів свідомості;
- б) вивчення зовні об'єктивованих і безпосередніх фактів свідомості, що цілеспрямовано змінюються в ході дослідження;
- в) вивчення безпосередніх фактів свідомості.

12. Як називається метод отримання інформації про кількісні і якісні зміни показників діяльності і поведінки об'єкта внаслідок дії на нього певних факторів (змінних), якими можна керувати і котрі можна контролювати?

- а) експеримент;
- б) спостереження.

13. Метод опитування використовують, коли:

- а) проблема, що її вивчають, достатньо забезпечена документами (джерелами інформації);
- б) предмет дослідження або його окремі характеристики неможливо спостерігати в повному обсязі та протягом усього існування цього явища;
- в) існує потреба створити спеціальні умови для вивчення об'єкта.

14. Як називається якісний метод збору інформації, що ґрунтується на дискусії між респондентами, яка відбувається під керівництвом соціолога з метою здобуття якісних даних щодо думок, очікувань людей крізь призму їх індивідуального досвіду?

- а) спостереження;
- б) експеримент;
- в) фокус-груп;
- г) тестування.

15. Дж. Морено (США) – фундатор методу соціологічного опитування:

- а) фокусованого інтерв'ю;
- б) соціометрії;
- в) експертних оцінок;
- г) референтометрії.

16. Експерт-опитування — це:

- а) вид опитування;
- б) метод збирання інформації;
- в) мозковий штурм;
- г) усі відповіді правильні;
- д) усі відповіді неправильні.

17. В контент – аналізі домінуючим є:

- а) якісно-кількісний аналіз документів;
- б) кількісний аналіз документів;
- в) якісний аналіз документів;
- г) аналіз продуктів діяльності.

18. Оцінити явища і факти, викладені в документі, дозволяє з певних дослідницьких позицій:

- а) традиційний метод аналізу документів;
- б) формалізований метод аналізу документів.

19. До суб'єктивних недоліків спостереження як методу збору соціологічної інформації відносять:

- а) обмеженість висновків стосовно досліджуваної соціальної ситуації;
- б) неможливість повторно зареєструвати потрібний стан досліджуваного соціального об'єкта;
- в) соціальний статус спостерігача;
- г) суб'єктивність отриманої інформації.

20. Методична (процедурна) частина програми соціологічного дослідження включає:

- а) структурну операціоналізацію понять;
- б) формулювання наукових гіпотез дослідження;
- в) опис прийомів збору, обробки та аналізу соціологічної інформації.

21. До базових методів соціологічного дослідження відносять:

- а) метод системного аналізу;
- б) метод позитивного підходу;
- в) метод спостереження і експерименту.

22. До групи методів вивчення особистості в соціології не належать:

- а) біографічний метод;
- б) метод тестування;
- в) метод групового оцінювання особистості;
- г) експеримент.

23. Прогнозування економічного і соціального розвитку національної економіки передбачає вивчення:

- а) економічного і соціального, науково-технічного, промислово-виробничого, сільськогосподарського, соціального потенціалу;
- б) соціального, технічного, промислово-виробничого, сільськогосподарського, соціального потенціалу.

24. Найважливішою перевагою опитування перед іншими типами прикладних соціологічних досліджень є:

- а) більш висока ступінь достовірності отримуваних результатів;
- б) простота формування інструментарію;
- в) широта охоплення найрізноманітніших сфер соціального життя;
- г) можливість швидкої і безпосередньої перевірки висунутих гіпотез.

25. Сукупність соціальних об'єктів, на які поширюються висновки дослідження, називають:

- а) експериментальною групою;
- б) генеральною сукупністю;
- в) референтною групою;
- г) вибірковою сукупністю.

26. До методів вивчення суспільних процесів належать:

- а) соціометрія;
- б) експеримент;
- в) формалізоване інтерв'ю;
- г) метод самоспостереження.

27. Соціологічне дослідження у вашій групі можна провести:

- а) коли необхідно з'ясувати соціальне походження студентів;
- б) коли необхідно з'ясувати якісний склад студентської групи;
- в) якщо необхідно з'ясувати стан навчальної дисципліни чи результати екзаменаційної сесії;
- г) коли необхідно знати, які чинники впливають на поведінку людей, їхню думку з тих чи інших питань, їхнє ставлення до певних соціальних явищ тощо.

Критерії оцінювання

Мета контролю - визначення рівня сформованості у студентів фахової компетентності, рівня засвоєння ними теоретичних основ курсу «Соціологія», надбань методичної спадщини минулого, передового перспективного досвіду сучасної вищої школи, рівня сформованості вмінь екстраполювати набуті знання для вирішення практичного завдання, впровадження технологічного підходу в освітній процес.

Завдання контролю - визначення рівня теоретичної й методичної підготовки студентів, рівня сформованості вмінь і навичок використовувати теоретичні знання у майбутній діяльності.

Тестова перевірка знань дає можливість індивідуалізувати процес контролю виконання студентами програми курсу, об'єктивно перевірити знання теоретико - методичного матеріалу, виявити рівень сформованості в них фахової компетентності.

Студентам пропонується виконати тестові завдання закритого типу (кількість завдань у варіанті визначається індивідуально в залежності від теми та мети перевірки; тестові завдання з трьома і більше варіантами відповіді й однією правильною відповіддю).

Оцінювання тестів здійснюється за національною шкалою за *наступними критеріями*:

Студентом надані правильні відповіді на:

«Відмінно» – 100% - 90% вірних відповідей;

«Добре» – 89% - 75% вірних відповідей;

«Задовільно» – 74% - 60% вірних відповідей;

«Незадовільно» – менше 60% вірних відповідей.

Список використаних та рекомендованих джерел

Базова

1. Білоус В.С. Соціологія у визначеннях, поясненнях, схемах, таблицях: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2002. – 140 с.
2. Гоблик В., Щербан Т. Прикладна соціологія: логістика і методи дослідження : навчальний посібник. Мукачево : РВВ МДУ, 2021. – 108 с.
3. Городяненко В.Г. Соціологія: Підручник [2-ге видання, перероблене, доповнене].- К.: Академія, 2008. 560 с.
4. Зухба О.М., Ляшенко Л.І. Економічна соціологія. Навчальний посібник. – Донецьк: ДонНТУ, 2013. – 161 с.
5. Соціологія: підручник / В.П.Андрущенко; за ред. В.П. Андрущенко. – 3-те видання перероблене і доповнене. – Київ, Харків: Единоріг, 1998. – 622 с.
6. Соціологія: Навчальний посібник / Упоряд. П.П. Марчук – Тернопіль: Астон, 1998.

Допоміжна

7. Болотіна Є.В., Мішура В.Б. Соціологія : навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНУ / Є.В. Болотіна, В.Б. Мішура. – К : ЦУЛ, 2007. – 128 с.
8. Піча В.М. Предмет, структура, функції соціології: Конспект лекцій.- Львів, 1994. -350 с.
9. Соціологія: курс лекцій/ А.А. Герасимчук, О.М.Шиян. – К.: В-во Європейського ун-ту фінансів, інформ. Систем, менедж. І бізнесу, 2000. – 88 с.
10. Соціологія короткий енциклопедичний словник. /Під ред. В.І. Воловича. –К., Український Центр Духовної культури, 1998. – 736 с.
11. Соціологія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів ЗВО. За ред. Пічі, друге видання. Львів: «Новий світ-2000», 2002. – 312 с.
12. Соціологія: навчальний посібник /За ред. С.О. Макеева. К.: Т-во «Знання», КОО, 2003 - 455 с. (Вища освіта ХХІ століття).
13. Соціологія: підручник для студентів ВНЗ. Затв. МОНУ/В.І.Волович, М.І.Горlach, І.М.Жиленкова, В.Г.Кремень. – 6-те вид., перер. та доповн. – К: ЦУЛ, 2009. – 808 с.
14. Соціологія: Підручник за рейтинго-модульною системою навчання.- 5-те вид., перероблене і доповнене. К.: Знання, 2009. - 468 с.
15. Соціологія: підручник. Рекомендовано МОНУ / за ред. Н.П. Осипової. – К : "Юрінком Інтер", 2003. – 336 с.
16. Соціологія політики: навч. посібник для студ. ВНЗ. Реком. МОНУ / М.Ф. Головатий. – К : МАУП, 2003. – 504 с.
17. Соціологія. Терміни. Поняття. Персоналії: навчальний словник для студентів / за ред. В.М. Пічі. – Київ, Львів : Каравела, Новий світ, 2002. – 480 с.
18. Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія. К., 1996. -320 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека МДУ, Філатова,16 - <http://msu.edu.ua/library/>
2. Веб сторінка МДУ: www.msu.edu.ua
3. Мукачівська міська централізована бібліотека, ім. О.Духновича, вул. Духновича, 1 <http://www.muklib.mk.uz.ua/>
4. Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Ф. Потушняка. м.Ужгород, вул. Проспект Свободи, 16 - <http://biblioteka.uz.ua/>
5. Українські підручники он-лайн: <http://pidruchniki.ws/>
6. Психологічна бібліотека Псі-фактор: <http://psyfactor.org>

Навчально-методичне видання

СОЦІОЛОГІЯ

Збірник тестових завдань
Укладач *М.О.Марценюк*

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої
продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>